

Hevonen ja yksityistiie ohjeistus

Hevonen yksityistiellä

Tiekunnan osakkaalla on oikeus ratsastaa tai ajaa hevosella yksityistiellä, toiminta huomioidaan osakkaan tieyksiköissä.

- Tiekuntaan kuulumattomalla ratsukolla on jokamiehenoikeus ratsastaa yksityistiellä.
- Hevonen jolla on perässään kärry tai reki on tieliikennelain mukaan hevosajoneuvo ja tällöin säännölliseen yksityistiellä ajamiseen on syytä pyytää lupa tienpitäjältä.

Jokamiehenoikeus

Tarkoittaa toisen alueella tapahtuvaa toimintaa, joka ei tarvitse maanomistajan suostumusta tai viranomaisen lupaa, tai ei ole muutoin kiellettyä.

- Oikeus liikkua jalan, hiihtäen, pyörällä ja ratsain.
- Oikeus tilapäiseen oleskeluun ja yöpymiseen, luonnontuotteiden poimimiseen, onkimiseen.
- Ei saa aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa maanomistajan omaisuudelle.

Ratsukon jokamiehenoikeus yksityistiellä

Ratsukoilla on oikeus ratsastaa jokamiehenoikeudella myös yksityistiellä, vaikka ei olisi tien osakas.

Yksityistielain mukaan tienkäytön lupa tarvitaan kuitenkin tiekunnan ulkopuolisen ratsastustoimintaan kun

- Ratsastustoiminta lisää selvästi tien kunnossapitokustannuksia (tielaki ei ota kantaa, millainen tämä toiminta on).
- Lain esityksessä on todettu jokamiehenoikeuden ulkopuolelle jäävän järjestetty ja useimmiten taloudellisessa hyötymistarkoituksessa harjoitettu toiminta
- On tulkittu ulkopuolisen 4-5 hevosen ratsutallitoiminnan täyttävän tunnusmerkit jolloin lupa tulee pyytää.
- Hevosella ajoa kärryillä tai reellä jokamiehenoikeus ei koske.

Jokamiehenoikeutta laajempi tien käyttö

Luvan myöntää tien osakkaat, eli tiekunta tai osakkaat muutoin yhdessä.

Lupa tarvitaan

- Säännölliseen liikenteeseen
- Ulkopuolisen kuljetuksiin
- Ulkopuolisen järjestämään toimintaan joka lisää selvästi tien kunnossapitokustannuksia
- Työhevosella tapahtuvat maa- ja metsätalouden kuljetukset ovat poikkeus ja lupaa ei tarvita.

Hevosliikenteen tieyksiköt

Tiemaksu mitoitetaan tien kunnossapitokustannusten mukaisesti, kuten muutkin tie- ja käyttömaksut. Maksua määrättäessä otettava huomioon

- Hevosten määrä
- Tienkäytön määrä ja laatu
- Käytettävä tienpituus
- Välillisesti aiheutuva ajoneuvoliikenne (rehukuljetukset, hevoskuljetukset, asiakasliikenne, huoltoliikenne, tms.)

Tavanomaisen ravivalmennuksen aiheuttamaksi rasitukseksi on arvioitu neljännes asuinkiinteistön tonnimäärästä, eli 225 tn/hevonen/km.

Ratsastuksen rasitukseksi on arvioitu puolet ravivalmennuksen rasituksesta, eli 110 tn/hevonen/km.

Maksuja voidaan korottaa, jos hevosten käyttö aiheuttaa vaatimuksia esimerkiksi tien pinnoitteelle.

Lähtökohtaisesti kuitenkin tien kunnossapitoon liittyvistä erityisvaatimuksista aiheutuvista lisäkustannuksista vastaa niitä esittävä tieosakas.

Rangaistusluontoisia maksuja ei saa määrätä.

Lopen kunta, Lopen teknisen lautakunnan toimitusjaosto (yl. tielautakunta) tai toimitusjaoston sihteeri (tarkastusinsinööri) eivät laske tieyksiköitä. Tieyksiköiden laskemisessa voi käyttää apuna mm. konsulttia tai tieisännöitsijää.

Hevosurheilusta määrättävien käyttömaksujen perusteet

Voidaan soveltaa ratsastuksen ja raviurheilun säännölliseen ja ammattimaiseen harjoittamiseen.

Käyttömaksun perusteena otetaan huomioon hevosten määrä, käytön määrä ja laatu sekä käytettävä tiepituus.

MTK ja Suomen Tieyhdistys laatineet suosituksen käyttömaksujen ohjearvoista.

- Ravihevonen 17 € / km / hevonen /vuosi
- Ratsuhevonen 8,50 / km / hevonen / vuosi

Käyttömaksun määrittelyssä on tärkeää arvioida todellista tienkäyttöä ja käyttää korjauskertoimia käytön mukaan. Usein toistuvan ja kuluttavan käytön korjauskerroin on enintään 1,5 ja satunnaisen sekä kevyen käytön korjauskerroin jopa 0,1.

Tiekunta ja tienkäyttäjä voivat sopia ko. käyttömaksun.

Hevosliikenne

Hevosliikenteestä varoitetaan muita tienkäyttäjiä yleensä Muu vaara –merkillä ja lisäkilvellä, jos tietä käytetään yleisesti hevosliikenteeseen.

Koska ratsastus vahinkoa, haittaa tai häiriötä tuottamatta kuuluu jokamiehen oikeiden piiriin, ulkopuolista ratsastamista yksityistiellä ei voida kieltää, ellei kieltoon ole jokin liikenneturvallisuuksyy.

- Kieltoon ja liikennemerkkiin täytyy kuitenkin saada kunnan tielautakunnan suostumus.
- Hevosajoneuvon osalta tilanne on toinen ja tiekunta voi suoraan yksityistielain perusteella tarvittaessa kieltää tienkäytön ulkopuolisilta hevosajoneuvoilta.
- Kiellon saanut ravitalli voi anoa tienkäyttöoikeutta kunnan tielautakunnalta.

Huomioon otettavaa

Ratsastus- tai ajotoiminta ei saa vaarantaa liikenneturvallisuutta. Turvallisuusriskin ollessa olemassa on toiminta parempi siirtää muualle.

- Ravihevosen hiittäminen
- Ratsulla laukkaaminen

Liikkumisessa noudatettava kaikkia tieliikennelain ajoneuvoa koskevia säännöksiä. Sopus on päällimmäinen ja toivottava asia tienkäytössä.

Tiukka rajankäynti tienkäytön oikeuksista ei ole tarpeen, sillä pieni jokamiehen-oikeiden ylittävä tienkäyttö ei kuitenkaan tuo merkittäviä käyttömaksuja tiekunnalle.

Elinkeinojen harjoittaminen -tieoikeus

Laki yksityisistä teistä (15.6.1962) 10 § kertoo mm:

”Mikäli ennestään oleva tie on sille, joka luvallisesti harjoittaa liikennettä tai muuta elinkeinoa, tärkeä hänen elinkeinonsa harjoittamista varten, on hänelle annettava oikeus käyttää tietä, jos tie rakenteeltaan on kysymyksessä olevaan liikenteeseen soveltuva eikä tien käyttämisestä aiheudu huomattavaa haittaa sille kiinteistölle, jonka alueella tie on, tai jollekin, jolla ennestään on oikeus tiehen”.

Lopen kunnan avustus

Siihen vedoten muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää. Lain pykälä 96 kertoo mm: ”Jos valtio tai kunta avustaa yksityisen tien kunnossapitoa tai kunta kustannuksellaan vastaa yksityisen tien kunnossapidosta, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää. Säännöllisen liikenteen harjoittamiseen tiellä tarvitaan tällöinkin tiekunnan tai tieosakkaiden suostumus.

Milloin kunta on antanut avustusta yksityisen tien tekemiseen tai tehnyt tien kokonaan tai osaksi kunnan varoilla, on kymmenen vuoden ajan viimeisen avustuserän nostamisesta tai kunnan tekemän tietyön päättymisestä lukien noudatettava, mitä 1 momentissa on säädetty.”

Tienkäyttösopimus

Tienkäytöstä olisi hyvä laatia tiekunnan ja käyttäjän välille sopimus jossa sovitaan tienkäytön kuvaus, käyttömaksu yms. seikat. Sopimuksen laatii tiekunta ja tienkäyttäjä.

Lähteet

- Yksitysteiden hallinto – Tiekuunta ja tieosakas 2013, Esko Hämäläinen
- Yksitystien kunnossapito – Kunnossapitotöiden suunnittelun ja toteuttamisen perusteet, Esko Hämäläinen, Jaakko Rahja
- Tiedotus- ja koulutusmateriaali, Orimattilan kaupunki 2013
- Laki yksityisistä teistä, 1962
- Tietoa tiensuunnitteluun nro 66, Tiehallinto 2002